

אוניברסיטת בר-אילן – הפקולטה למשפטים

סדר דין פלילי (99-310-02)

תשע"ז, סמסטר א, מועד א, מבחן סופי

פרופ' מיכל טמיר

1. משך הבחינה: שלוש שעות- לא תינתן הארכה!
2. מותר להכניס לאולם הבחינה כל חומר.
3. אין לחרוג ממסכת המקום שהוקצתה לכל שאלה. חריגות לא תיבדקנה!
4. יש להקפיד על כתב קריא וברור!
5. טרם מענה לשאלות, מומלץ בחום לקרוא את השאלות והקייסים במלואם ולהשקיע מחשבה בדרך הפתרון. כמו כן, יש לדון בעניינים הרלוונטיים לשאלות בלבד ולהקפיד ליישם את החומר הנלמד על עובדות המקרה.
6. אין להוציא את טופס הבחינה.

חלק א' - שאלת קייס

(עד 4 עמודים, סה"כ 50 נקודות)

משה הוא פעיל בארגון הפשיעה של מרקו. ארגונו של מרקו מתעסק במתן הלוואות בריבית גבוהה לאנשים הזקוקים לכסף ותפקידו של משה בארגון הוא גביית הכספים מחייבים. באחד הימים, קרא מרקו למשה וביקש ממנו ליצור קשר עם אביבה, שלוותה ממרקו כ- 100,000 ₪ לפני כחצי שנה ומאז מקפידה אביבה להתחמק מהחזרת החוב. משה מיד יצא לפעולה ואיתר את כתובתה של אביבה. משה הגיע לביתה של אביבה בשעות הערב והמתין לבואה בחדר המדרגות. כששבה אביבה לביתה ועלתה במדרגות, הגיח לעברה משה וחסם את דרכה. אביבה המבוהלת לא ידעה מי האלמוני שחוסם את דרכה וכששאלה אותו מה הוא רוצה ממנה ענה לה משה: "לקחת כספים את יודעת, עכשיו נלמד אותך גם להחזיר. יש לך 24 שעות להחזיר למרקו את הכסף עם כל הריבית כולה. אם לא תחזירי את הכסף נדאג שלא תוכלי לעולם לעלות במדרגות, אם את מבינה למה אני מתכוון..." אביבה ההמומה הבטיחה שתחזיר את הכסף כפי שדרש משה. ברגע שנכנסה אביבה לביתה הבינה כי היא בצרה גדולה- אין לה איך להחזיר את הכסף, אפילו לא את חלקו. אביגיל, חברתה של אביבה, ששמעה על כל מה שאירע לחברתה, הציעה לאביבה לסור מיד לתחנת המשטרה ולהגיש תלונה נגד משה. אביבה, שידעה כי עם ה"טיפוסים" האלה אסור להתעסק, סירבה בכל תוקף להתלונן. אביגיל, שחששה לשלומה של אביבה חברתה, לא חשבה פעמיים, הניעה את רכבה והגיעה לתחנת משטרת רחובות. כשהגיעה אביגיל לתחנה, ביקשה להגיש תלונה על מה שאירע לחברתה. הקצין הממונה ששהה אותה העת בתחנה ענה לה כי רק נפגע העביר יוכל להגיש תלונה. אביגיל לא אמרה נואש והפצירה באביבה לגשת לתחנה ולהגיש

תלונה. אביבה המתוסכלת, שמעה בעצת חברתה וסיפרה לחוקרים את כל אשר אירע באותו ערב. מיד לאחר
גביית עדותה של אביבה, שלח הקצין הממונה ניידת לביתו של משה. השוטרים דפקו על דלת ביתו של משה
וכשזה פתח להם את הדלת הודיעו לו שהוא עצור. משה, שהבין שהסתבך, החל לנוס לכיוון החלון בסלון
במטרה לברוח מהשוטרים אך השוטרים הצליחו להשתלט על משה ואזקו אותו. השוטרים הובילו את משה
לכיוון ניידת המשטרה והביאו אותו לידי הקצין הממונה בתחנה. הקצין הממונה הודיע למשה כי עומדת לו
זכות השתיקה והזכות להודיע לאדם קרוב על מעצרו. הקצין הממונה הניח, כי לאור עברו הפלילי של משה,
אין כלל צורך ליידע אותו אודות זכותו להיוועץ בעו"ד והתחיל בחקירתו של משה. משה הכחיש כל קשר
לפרשה. הקצין הממונה לא הרפה ממשה וחקר אותו שעות רבות אל תוך הלילה, ללא כל אפשרות לאכול או
לעשן. כשנוכח הקצין הממונה כי כל פעולות החקירה עלו בתוהו, שלח את משה לתא עם מדובב. המדובב,
שהבחין במשה התשוש החל ללחוץ עליו לספר את האמת, שכן: "אין כמו האמת כדי לשחרר אותך לביתך
בהקדם האפשרי. כל עורכי הדין הם אותו דבר! אתה אף פעם לא מעניין אותם, רק הכותרות בעיתון
והראיונות בטלוויזיה, זה מה שמניע אותם". משה, העייף חשב כי יש משהו בדבריו של המדובב וביקש מיד
למסור הודאתו בפני הקצין הממונה. במקביל, חשבה אביגיל שאם תפרוץ לביתו של משה, תמצא את מחבוא
הכספים של הארגון וכך תוכל לגנוב את הכסף ולהביא לחברתה אביבה שתסגור את החוב מול מרקו. אביגיל
פרצה לביתו של משה, וכשהגיעה לחדר השינה לא הבחינה באשתו של משה שלפתע אחזה בידה ולא נתנה לה
לברוח. אשתו של משה חייגה למשטרה ולא הרפתה מאביגיל עד לבואם של השוטרים כך שגרמה לשטף דם
במרפק ידה של אביגיל. כשהגיעו השוטרים לביתו של משה, עיכבו את אביגיל וזימנו אותה לתחנת המשטרה
למחרת היום. למחרת, כשהגיעה אביגיל לתחנת המשטרה והבינה כי היא נחקרת תחת אזהרה, ביקשה אביגיל
להיוועץ בעו"ד וטענה כי זוהי זכות סטטוטורית העומדת לה מתוקף החוק. בתגובה, ענה לה הקצין הממונה,
כי אין מדובר בזכות סטטוטורית כלל ועיקר וכי זכות זו עומדת לעצורים בלבד. בסיום חקירתה, ולאחר
שהודתה בפריצה והתפרצות שוחררה אביגיל לביתה. הקצין הממונה הודיע למשה כי החליט לעצור אותו
באשמת איומים במסגרת פעילות בארגון פשיעה (עבירה שבצידה עונש של עד שש שנות מאסר). למחרת,
בעקבות אירוע המוני שהעסיק את השוטרים והחוקרים, השחה הקצין הממונה את הבאתו של משה בפני
שופט ומשה הובא לבית המשפט כעבור למעלה מיממה. בבית המשפט, מינה השופט למשה סנגור מהסנגוריה
הציבורית. בהארכת המעצר, ביקשה המשטרה להאריך את מעצרו של משה ב- 9 ימים נוספים לצרכי חקירה.
כששאל הסנגור את הטוען המשטרתי כמה פעולות עוד נותרו להם לבצע ומהן אותן פעולות, סירב הטוען
המשטרתי לענות לסנגור וביקש להציג בפני בית המשפט את המסמכים הרלוונטיים לשאלות הסנגור. השופט
נזף בטוען המשטרתי על כך שאינו עונה ישירות לסנגור והורה לו לחשוף את החומר בפני הסנגור לאלתר. כמו
כן, הפנה הסנגור לפגמים שנפלו בהליך מעצרו של משה וביקש מבית המשפט לשחרר את מרשו ממעצר. הפעם
נזף השופט בסנגור על כך שהעלה את עניין הפגמים שנפלו בשלב המעצר. בסוף הדיון, האריך בית המשפט את
מעצרו של משה ב- 7 ימים. כעבור 7 ימים הוגשה הצהרת תובע בעניינו של משה, במסגרתה ביקשה התביעה 3
ימי מעצר נוספים. בית המשפט קבע כי ניתן יהיה להסתפק בחלופת מעצר ושחרר את משה למעצר בית למשך
30 ימים. התביעה טענה כי בית המשפט אינו מוסמך לשחרר למעצר בית וככל שמוגשת הצהרת תובע וישנן
עילות מעצר הרי שאין שק"ד לבית המשפט אלא להורות על מעצר. מנגד, טען סנגורו של משה, כי מאחר
ומעצר לפי הצהרת תובע מוגבל ל- 5 ימים בלבד על-פי החוק, הרי שבית המשפט אינו מוסמך להורות על מעצר
בית לתקופה העולה על 5 ימים. בית המשפט דחה את טענות הצדדים. כעבור עשרה ימים, הוגש כתב אישום

כנגד משה לבית משפט השלום בעירו. כתב אישום נוסף הוגש נגד אביגיל בגין פריצה והתפרצות (עבירה שהעונש בצידה הוא עד 5 שנות מאסר) לאותו בית משפט אליו הוגש כתב האישום נגד משה. לאחר ההקראה של שני כתבי האישום בנפרד, החליט בית המשפט לאחד את משפטם של משה ואביגיל. סנגוריהם של השניים הודיעו לבית המשפט כי ההודאות הוצאו ממרשיהם שלא באופן חופשי ומרצון וביקשו לפסול את ההודאות. במהלך פרשת התביעה, חלתה אביגיל ונבצר ממנה להגיע לדיונים, נוכח עובדה זו, הורה בית המשפט על עיכוב ההליכים נגדה עד שזו תבריא ותוכל להתייצב. במקביל, החליט התובע בתיק לחזור בו מהאישום כנגד ^{העד} ~~שלום~~ מפני שהתביעה העדיפה לשים ידה על ראש הארגון, מרקו, ולא על חייליו. נוכח עובדה זו, ביטל בית המשפט את כתב האישום כך שאם יבוא יום והתביעה תרצה להגיש נגד משה כתב אישום מחדש, תוכל היא לעשות כן.
 דונו בכלל הסוגיות העולות מהאירוע תוך יישום החקיקה והפסיקה הרלוונטיים.

סניף נא

חלק ב'

שאלה ראשונה (עד עמוד, סה"כ 20 נקודות)

נגד סמי הוגש כתב אישום המייחס לו גניבה בידי עובד ציבור. בהתאם למסכת העובדתית בכתב האישום, סמי עבד כמנהל סניף בנק הדואר בתל-אביב. סמי, שנקלע לחובות לשוק האפור, החל לגנוב סכומי כסף משתנים מחבילות הכסף אשר הוכנו לקראת איסוף על-ידי ה"ברנקס" וזייף את הדוחות כדי שלא יעלו עליו. סכום הגניבה הכולל עמד על 500,000 ₪. טרם הגשת כתב האישום, החזיר סמי את מלוא הסכום שגנב. בפגישה שקיים סנגורו של סמי עם נציגי התביעה בפרקליטות הוסכם בעל-פה על המתווה הבא לסיום התיק בהסדר טיעון: הנאשם יודה ויורשע בעבירה המיוחסת לו, המדינה תטען לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות בעוד הסנגור יהיה חופשי בטיעונו. בצאתו מהפגישה יידע הסנגור את סמי בנוגע להסכמות. בדיון שהתקיים בבית המשפט אמר הסנגור לפרוטוקול: "הגענו להסדר טיעון אך הצדדים זקוקים לזמן נוסף על-מנת להציגו, התביעה רוצה לבדוק עם המתלונן אם הכסף הוחזר". נציג התביעה לא חלק על דבריו. טרם קיום ישיבת הטיעונים לעונש הודיע נציג התביעה לסנגור טלפונית כי למרות שאכן כל הכספים הוחזרו, נוכח עמדת המתלונן בתיק למיצוי הדין, המדינה חוזרת בה מהסכמתה ותטען בתיק לעונש של מאסר בפועל ממש.
 מהן הסוגיות המשפטיות העולות מהאירוע?

שאלה שנייה (עד חצי עמוד, סה"כ 15 נקודות)

נגד רבקה הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בגין שוד מזוין של סניף בנק ובה, הוגשה בקשה למעצרה של רבקה עד תום ההליכים המשפטיים נגדה. בית המשפט, בהחלטתו, קבע כי יש ראיות לכאורה לכך שרבקה שדדה את סניף הבנק ובשל המסוכנות הנשקפת ממנה, הורה בית המשפט על מעצרה של רבקה עד תום ההליכים, כפי שביקשה התביעה. כעבור ארבעה חודשים, בעוד משפטה של רבקה בעיצומו, הגיש סנגורה של רבקה בקשה לעיון חוזר לבית המשפט העליון לפיה, שגה בית המשפט המחוזי בכך שקבע כי יש ראיות

לכאורה כנגד רבקה. לאחר דיון ממושך, הורה בית המשפט העליון על שחרורה של רבקה למעצר בית מלא באיזוק אלקטרוני. כעבור שישה חודשים "נזכר" סגורה של רבקה כי משלא הגישה התביעה בקשה לעליון להארכת מעצרה של מרשתו לאחר תשעה חודשים מיום מעצרה, הרי שנדרש היה לשחררה ממעצר כבר לפני כחודש ימים. כשהגיש הסנגור את הבקשה לשחרור מרשתו מהטעמים לעיל, הגיבה התובעת כי ימי האיזוק האלקטרוני כלל לא באים במניין ימי המעצר מאחורי סורג ובריח.

עמוד על הסוגיות המשפטיות העולות מן האירוע. מתי היה/יהיה על בית המשפט לשחרר את רבקה ממעצר, אם בכלל, ככל שלא הוגשה/תוגש בקשת הארכה?

שאלה שלישית (עד חצי עמוד, סה"כ 15 נקודות)

נגד שאולי הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בגין אונס קטינה. שאולי כפר במיוחס לו ובית המשפט קבע את התיק להוכחות. בראשית פרשת ההגנה, ביקש סנגורו של שאולי לקבל את מכשיר הטלפון הסלולרי של אחד הבליינים שבילה במועדון, בו לכאורה אנס שאולי את הקטינה, וצילם את כל אשר אירע באותו ערב. הטלפון הסלולרי נתפס על-ידי המשטרה אך התביעה הודיעה כי הטלפון אבד. כמו כן, חרף העובדה כי הנאשם זוהה על-ידי הקטינה כמי שאנס אותה, הרי שסנגורו של הנאשם לא נכח במסדר הזיהוי.

הנח כי הנך מייצג את שאולי במשפט האונס. מה תטען בבית המשפט לאור האירועים לעיל? מה לדעתך יפסוק בית המשפט? יש לדון בפסיקה רלוונטית!

בהצלחה!